

indstille enkelte Tilføjninger, med Hensyn til hvilke vi skulle anføre Følgende.

Fæstevæsenet eller Fæsteforholdet er, saaledes som det hidtil har bestaaet, og navnlig i de senere Aar udviklet sig til et i vore Tanter meget skadeligt Forhold, da det lægger Hindringer i Veien for Oplysningens Fremme, Agerbrugets Fremmskridt og den industrielle Virksomhed, ligesom det ogsaa i politisk Henseende staaer i Strid med vor constitutionelle Friheds-Udvikling. Det er derfor saare naturligt, at Regjeringen og den lovgivende Magt i det almene Bels Interesse søger at fjerne disse Hindringer, og omendstjundt vi nære det faste Haab, at den Tid ikke er fjern, da den endelige Løsning af disse Forhold vil finde Sted, saaledes at alt Fæstegods gaaer over til Selveieendom, saa finde vi dog ved Siden heraf ingen Betænkelighed ved foreløbig at betræde den i Lovudkastet anviste Vej, at forbedre eller reformere Fæstevæsenet.

Forfaavidt det er Hensigten med Lovudkastets § 2 at hæve den Hazard, som er en Følge af tidlig indtrufne Dødsfald, da staaer det meget tvivlsomt for os, om ikke derved en endnu større Hazard vil træde i sammes Sted, idet Godseierne ved enten at fordrø en meget ubillig Indfæstning, eller ved omvendt at betinge sig meget høiere aarlige Afgifter, kunne bewirke, at Lovens Hensigt ikke vil skee Fyldest. Vi troe, at denne først vil opnaaes ved ikke alene at fastsætte et vist Forhold imellem Indfæstning og Landgilde, men endogsaa, i Overensstemmelse med de af en stor Deel af Amtsraadene afgivne Erklæringer, at fastsætte Indfæstning og Landgilde til noget Bestemt pr. Tønde Hartkorn. Vi have imidlertid for Nærlivet ikke dristet os til at komme med et saadant Forslag, paa Grund af, at man mangler Oplysning om de locale Forhold, hvorledes dette stiller sig paa de mange forskjellige Egne og Steder; men vi nære den faste Overbeviisning, at en saadan Bestemmelse vil være nødvendig i det almene Bels Interesse. Hvad det Princip i Loven angaaer, at disse Bestemmelser først skulle træde i Kraft for de Contracter, der oprettes efter 1ste April 1861, kunde det vistnok ikke alene

være ønskeligt, men ogsaa i Analogie med flere af de i de senere Aar udkomne Love, at Lovens Bestemmelser ogsaa faae Anvendelse paa de allerede bestaaende Fæsteoverdragelser, forfaavidt den ikke kommer i Strid med Fæstebrevet. Hvis dette ikke skeer, vil der hengaae det Meste af en Menneskealder, forinden man kan sige, at Loven er bleven til nogen almindelig eller virkelig Nytte.

Naar Udvalgets Fleertal med Hensyn til § 3 fremhæver, at dens Vedtagelse vil for en Deel lede til stærke Fristelser til udbortes Usædelighed, maae vi bemærke, at en vistnok større Fristelse til Usædelighed vil være tilstede for Enken, naar hun efter at have præsenteret sin Forlovede for Godseieren erholder et bestemt Afslag eller et Nei, ligesom det ogsaa forekommer os, at et Egteskab ikke vil blive til nogen Betsignelse, hvor Godseieren har en saa væsentlig Indflydelse paa, hvem Enken skal ægte. Ligeledes kunne vi heller ikke dele den af Fleertallet udtalte Betragtningssmaade, at en saadan Mand vilde være stærkere fristet til at lade Gaarden forfalde eller udbpise Forderne mere, end hvad der kunde skee ved en Aulskarl, og i begge Tilfælde er desuden Godseieren ganske sikret ved den Synsforretning eller Overlevering, der har fundet Sted ved Gaardens Modtagelse.

Med Hensyn til de øvrige Endringer, vi have tilladt os at foreslaae, angaaende en Fæsters Ret til, ved at frasige sig Gaarden, af denne at erholde Afstægt, og Livsarvingernes Ret til i Tilfælde af Vortfæstning til Fremmede eller Salg ved offentlig Auction at faae en Godtgjørelse, da forekommer dette os, at være — om end ikke fuldstændig juridisk Ret — saa dog en moralsk og billig Forbring, der igjennem flere Generationer i Gjærningen har fundet Anerkendelse, og tillige — for ikke at sige Hævd — saa dog en Slags Beviisthed og Modfæstelse i Folket.

Skulde vore Endringsforslag ikke blive vedtagne af det ærede Thing, driste vi os dog ikke til at stemme imod Lovudkastet, naar dette ikke forandres i modsat Retning, thi det er en Begyndelse til at ordne det med de nuværende Forhold saa lidet stemmende Fæstevæsen paa en tidsvarende Maade. Derved vil da ogsaa